

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΕΣ.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ.

ΕΝΑ ΠΙΣΤΕΥΩ ἀπὸ μέρους μας ἴσως νὰ περιέπνευ: Τὸ Πιστεύω τὸ δείχνουν τὰ ἔργα καὶ ὄχι τὰ λόγια.

Ἔχουμε τὴν πεποίθησιν ὅτι πάντα ὡς τώρα, καὶ μὲ τὴν στάση μας καὶ μὲ τὰ γραφόμενα μας, ἀκολουθήσαμε τὰς ἀρχὰς πὸν ἐκθέτομε. Ὡστόσο τὸ περιβάλλο, μὰ πὸ σωστή συνείδησιν αὐτοῦ πὸν καταπιασθήκαμε καθὼς καὶ ὁ θόρυβος γιὰ τὴν στάση μας ἀπὸ κοινόφθαλμοις ἐπιζυριτές, μᾶς ἐπιβάλλουν νὰ ὀρίσουμε καθαρὰ τὴν θέσιν μας μπροστὰ σὲ πρόσωπα καὶ πράγματα.

Τὸ δημοιορικό μας ἔργο δὲν εἶναι ἀκόμα ἐξαιρετικό, σπονδαῖο: Εἶναι ἔργο Νέων. Ὅμως δὲν τὸ χαρακτηρίζει ἡ συνηθισμένη φιλοδοξία νὰ φηγοραῖονουν οἱ ὑπογραφές μας. Ζωὴ καὶ κίνησιν τοῦ ἔδωσε ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Ἀλήθεια — τὴν ξάστερη καὶ ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὸ ἄτομο. Καὶ φιλοδοξία μας πραγματικὴ στάθηκε τὸ πῶς θὰ ὑπηρετήσουμε ὠφελιμώτερα τὸ Πνεῦμα μέσα σὲ ἀτμόσφαιρα πραγματικῶν ὄλισμοῦ.

Ἄλτρονισμός; Γενικώτερες τάσεις; Τὶ ἀντινομία! Ἄλτρονισμός ἐδῶ ὅπου ὁ ιεροπόδικος ἐγωκεντροισμός ὠρισμένων τείνει νὰ καταπιεῖ κάθε ἐκδήλωσιν γενικὴ καὶ νὰ στενέψει τὰ πνευματικὰ σύνορα ὀλάκερον τόπου στὴν περιφροσῶση μᾶς δόξας καὶ ἐνὸς ἀτόμου! Τάσεις γενικώτερες ἐδῶ ὅπου ὑπάρχουν τὰ Εἶδωλα, τὰ ἱερά καὶ ἀπαραβίαστα! Δυὸ τέτοιες ιδιότητες πῶς θὰ ἦταν ὕποφερέτες; Τὶ ἀντινομία, ἀλήθεια!

Γιατί, ἡ ἐξήγηση κάθε ἐπαίνου ἢ κάθε ἐπίθεσης κοι-
τεύει τέτοια νὰ εἶναι: Ἡ προσκνητῆς τῶν Εἰδώλων καὶ
χειροκροτεῖσαι ἢ ἄνθρωπος μὲ τὸ θάρρος τῆς γνώμης, ἀλλὰ
ἀποδιωγμένος, περιγυρισμένος ἀπὸ καταφρόνια καὶ λήθη.

Κατηγοροῦμε! Καὶ ἀπέναντι στὸν ἐγωκεντριισμό αὐτόν,
ἀπέναντι στὸ στείρο ἰντελλεκτουαλισμό, ἐψώνουμε τὴ
σημαία τοῦ Ἰδεαλισμοῦ μας — ἐνὸς Ἰδεαλισμοῦ ὄχι τῶν
συννέφων ἀλλὰ τῆς πραγματικότητος.

*
*
*

«Ἄν ὑπάρχουν ἄνθρωποι στοὺς ὁποίους ἡ μετριοφρο-
σύνη ἀρμόζει, αὐτοὶ εἶναι οἱ διανοούμενοι (¹)».

Ὁ ἀτρόμητος Δὸν Κιχώτης τοῦ πνεύματος — ὁ ἄν-
θρωπος ποὺ ἡ ζωὴ του σὲ δυὸ ἥρωισμούς μπορεῖ νὰ συνο-
ψισθεῖ: θάρρος ἀπὸ τὴν Ἰδέα, θάρρος γιὰ
τὴν Ἰδέα — ὅταν ἔλεγε τὸν ἐπιγραμματικό του ἀφορι-
σμό, φανέρονε μιὰν ἀνάγκη γιὰ τὸ σημερινὸ ἄνθρωπο
τοῦ πνεύματος. Δὲν ἐννοοῦσε τὴν δουλόπρεπη ὑπόκριση ποὺ
σκεπάζει τὸν διπλωματικό ἐγωῖσμό. Εἶχε στὸ νοῦ τὴν ἀνώ-
τερη κείνη ἀρετὴ ποὺ κάποτε σὲ ὑποχρεώνει νὰ ξεχάσεις
τὸν ἑαυτό σου, νὰ λυτρωθεῖς ἀπὸ τὸν ἑαυτό σου καὶ νὰ φο-
σιωθεῖς στὰ τρίγυρω σου.

Ὅμοια μετριοφροσύνη πῶς μπορεῖ νὰ εἶναι γνωστὴ σὲ
διανοούμενους ρουφηγμένους ἀπὸ τὴν ἔγνοια τῆς ἐπίδειξης
καὶ ἀπὸ τὴν ἐγωπάθεια; Μιὰ κραυγὴ ἀπλῆ πόνου ποὺ πη-
γάζει ἀπὸ τὴν συνείδηση κάποιας ἀδικίας, τοὺς φαίνεται
ξένη καὶ παράφωνη. Καὶ γι' αὐτὸ ἀμφισβητοῦν τὴ συγκί-
νηση ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν τέτοια τέχνη. Δὲν ζητοῦν ἀπὸ τὴν
Τέχνη παρὰ φόρμα καὶ δὲν τῆς ἀνακαλύπτουν ἄλλο ἀπὸ
ἀφορμὲς γιὰ βυζαντινὰ λεπτολογήματα. Τὸ σύνολο, ἡ οὐσία,
δὲν ἐνδιαφέρουν. Δὲν ἀντιλήφθηκαν ὅτι προσορισμὸς τῆς ση-
μερινῆς Τέχνης ἔγινε καὶ τὸ νὰ φανερώνει τάσεις καὶ
ἀνάγκες μιᾶς ἀνθρωπότητος ποὺ ὑποφέρει καὶ ποὺ ὥστόσο
δὲν παύει νὰ ἐξελισσεται.

*
*
*

Ἴσως νὰ λείπουν ἀρετὰ ἄλλα ἀπὸ δῶ, ὅμως ὑπάρχουν
τὰ ἔθιμα τὰ φιλολογικά! Ὁ παλληκαρισμὸς καὶ ὁ θεατρι-
σμός σὲ μερικοὺς, κοιτέλι καὶ ζηλοφθονία στοὺς ἄλλους.

(¹) Ρομαῖν Ρολλάν: Οἱ Πρόδρομοι.

Ποιητές μεγαλόσχημοι συκοφαντοῦν καὶ φοβερίζουν. Εἶναι καλὸ μέσο γὰρ νὰ ἐπιβληθεῖς. Ἀρριβίστες δημοσιογράφοι, χειροτονημένοι ἄξιαφρα σὲ κριτικούς, παίρνουν πόζες, δογματίζουν καὶ καταδικάζουν.

Πλάϊ σαυτοὺς ὁ κουσελάς. Σκαλίζει τὰ λόγια καὶ τὰ ἰδιαίτερα τοῦ καθενός. Φτάνει νὰ βρεθῆι τὸ σαμόδαλο ἢ ἡ ἀφορομὴ γὰρ τὸ τσάκωμα. Κι ὅταν τὸ καταφέρει, τί ἀπόλαυση! Ἐγγεῖνε ἰδιοφυΐα στρατηγική. Σχημάτισε κλίκες, στρατόπεδα πὸν ξαποστέλλουν βέλη τὸ ἕνα σπῆλλο.

«Κίνηση γραμμάτων» λέγεται αὐτό. Σὲ τέτοιαν ἀτμόσφαιρα ὁ νέος πὸν θὰ κατεβεῖ, χάνει ὅ,τι πολυτιμώτερο ἔχει: εἰλικρίνεια, ἀτομισμό καὶ ἀνεξάρτητη κρίση (1).

* * *

Ποιοὶ εἴμαστε; Οἱ ἀντίμαχοι ὅλων αὐτῶν εἴμαστε. Ἀντίμαχοι τοῦ τερατώδους ἐγωκεντρισμοῦ, ἀντίμαχοι τοῦ φρεντο-ἀριστοκρατισμοῦ στὴν Τέχνη, ἀντίμαχοι ἀκόμα τοῦ θεατρικισμοῦ, τοῦ κουσελιοῦ, τῆς ἀρριβιστικῆς ἐπίδειξης — ὅλης αὐτῆς τῆς ἀτμόσφαιρας μέσα στὴν ὁποία θέλετε τὴν Τέχνην νὰ ζεῖ.

Ἡ ἀντίδραση εἶχε ἀρχίσει ἀπὸ πρὶν, στὰ κρυφά· δὲν εἶχε πάρει ἀκόμα συνείδηση. Τώρα ξεσπάει στὰ φανερά. Ἀγῶνας μας εἶναι νὰνεβάσουμε τὸ Πνεῦμα στὸ ἐπίπεδο πὸν τοῦ ἀρμόζει — στὸ ἐπίπεδο ἀπ τὸ ὁποῖο τὸ κατεβάσατε.

Μᾶς χωρίζει κόσμος δλάκερος Μᾶς χωρίζει ἡ συνείδηση ἢ δημιουργημένη ἀπ τὶς συνθήκες τῆς μεταπολεμικῆς ζωῆς. Τὸ ἔργο τοῦ δημιουργοῦ, εἴτε ἐπιστήμονα εἴτε καλλιτέχνη, δὲν μπορεῖ πιά νὰναὶ ἀριστοκρατικό. Ἀνήκει στὴν ὁλότητα, τείνει νὰ φωτίσει, μὲ δυὸ λόγια εἶναι ἀνθρωπιστικό.

Καὶ δὲν ἐπιμένουμε στὸν τίτλο τοῦ διανοούμενου μὲ τὴ σημασία πὸν τοῦ δώσατε. Κρατῆστε τον! Μᾶς φθάνει ἡ συναίσθηση ὅτι μένουμε ἀνθρώποι σκέτοι πλάϊ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ὅσοι ἔχουν ἕνα πιστεύω, ὅσοι βλέπουν ἕνα δρόμο νὰ ξανοίγεται μπροστά τους, αὐτοὶ δὲ μποροῦν νὰ γεράσουν!

"Η ΑΡΓΩ"

(1) Δὲν εἴμαστε τυφλωμένοι. Οἱ ἐξαιρέσεις ὑπάρχουν· καὶ εἶναι ἀρκετοὶ οἱ εὐσυνείδητοι δημιουργοὶ καὶ οἱ ἀνώτεροι ἀνθρώποι. Ἀλλὰ κείνοι πὸν δίνουν τὸν τόνο στὴν περίφημη «κίνηση» εἶναι αὐτοὶ τοὺς ὁποίους καταγγέλλουμε.